

Bir Masalın Gücü: Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde Masal Okuma Girişiminin Prematüre Bebek Annesinde Süt Üretimine Etkisi – Bir Olgu Sunumu

The Power of a Story: The Effect of a Storytelling Initiative in the Neonatal Intensive Care Unit on Milk Production in Mothers of Premature Infants – A Case Study

Funda GÜLER^{1 A,B,D,E,F,G}, Esra BOZKURT^{2 A,B,D,E,F,G}, Harika DURAN^{1 A,B,C,D,E,F}

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aydın, Türkiye

²Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın, Türkiye

ÖZ

Bu çalışma Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesinde masal okuma girişiminin anne sütü üretimine etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

Bebeği YYBÜ’de yatan ve süt salınımının yetersiz olan bir anneye rutin laktasyon desteklerine ek olarak verilen masal okuma temelli etkileşimsel bakımın, laktasyon, annenin duygu durumu ve bebeğin beslenme başarısı literatür ışığında analiz edilmiştir. Annenin salgıladığı süt miktarının, bebeğe masal okuma uygulaması sonrası 7. gününde yaklaşık 5- 10 kat arttığı, annenin stresinin azaldığı, bebeğinin yanında kalma isteğinin arttığı tespit edilmiştir. Aynı zamanda anne artan süt miktarından dolayı oldukça memnun olduğunu ifade etmiştir. Bu bulgular ışığında, masal okuma gibi non-farmakolojik müdahalelerin aile merkezli bakım protokollerine dahil edilmesi ve sağlık profesyonelleri tarafından teşvik edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan Yoğun Bakım, Masal Okuma, Anne Sütü, Laktasyon, Prematüre.

ABSTRACT

This study aims to investigate the effect of storytelling intervention on breast milk production in the Neonatal Intensive Care Unit.

Interactive care based on storytelling, given in addition to routine lactation support to a mother whose infant is hospitalized in the NICU and has insufficient milk production, was analyzed in light of the literature regarding lactation, maternal mood, and infant feeding success. It was found that the amount of milk secreted by the mother increased approximately 5-10 times on the 7th day after the practice of reading stories to the baby, the mother's stress decreased, and her desire to stay with her baby increased. The mother also expressed great satisfaction with the increased milk supply. In light of these findings, it is recommended that non-pharmacological interventions such as storytelling be included in family-centered care protocols and encouraged by healthcare professionals.

Key words: Neonatal Intensive Care, Mother's Voice, Storytelling, Breast Milk, Lactation, Premature.

1. GİRİŞ

Prematüre bebekler için anne sütü (AS), büyüme, bağışıklık ve nörogelişimsel sonuçlar açısından en ideal besin kaynağıdır (1). Yenidoğan yoğun bakım ünitesinde (YYBÜ) bebeklerin, doğumdan sonra mümkün olan en kısa sürede AS ile beslenmesi ve beslenmenin sürdürülmesi kritik öneme sahiptir (2).

Prematüre doğum ve bebeğin YYBÜ’ye yatışına bağlı, annelerde sıklıkla yoğun stress, anksiyete, depresif belirtiler ve yetersizlik duygularının görüldüğü bildirilmektedir (3). Stres

Sorumlu Yazar: Funda GÜLER

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aydın, Türkiye

fundaguler@adu.edu.tr

Geliş Tarihi: 12.02.2026 – Kabul Tarihi: 02.03.2026

Yazar Katkıları: A) Fikir/Kavram, B) Tasarım, C) Veri Toplama ve/veya İşleme, D) Analiz ve/veya Yorum, E) Literatür Taraması, F) Makale Yazımı, G) Eleştirel İnceleme

laktasyon süreci ve oksitosin salınımını baskılayarak süt salınım refleksini olumsuz etkilediği bilinmektedir (4).

Yenidoğan hemşireliğinde son yıllarda aile merkezli bakım ve gelişimsel bakım yaklaşımları giderek önem kazanmıştır. Bu yaklaşımlar, ebeveyn–bebek etkileşimini güçlendirmeyi, annenin bakım sürecine aktif katılımını sağlamayı ve psikososyal iyilik halini desteklemeyi amaçlamaktadır (5). Prematüre bebeği yoğun bakımda yatan annelerin, bebekleriyle etkileşim kurmalarını sağlayan girişimlerin maternal kaygıyı azalttığı ve AS üretimini artırdığı gösterilmiştir (6).

Anne sesi ve sözel etkileşim, prematüre bebekler için önemli bir duyuşsal uyarandır. Annenin bebeğiyle konuşması, ninni söylemesi veya kitap okuması gibi uygulamaların bebekte fizyolojik stabiliteyi desteklediği ve ebeveyn–bebek bağlanmasını güçlendirdiği bildirilmektedir (7). Ayrıca ebeveyn katılımını artıran bu tür girişimlerin, annenin süt sağma motivasyonunu ve laktasyon başarısını olumlu yönde etkileyebileceği vurgulanmaktadır (8).

Masal okuma, ebeveyn–bebek etkileşimini artıran, düşük maliyetli ve kolay uygulanabilir bir gelişimsel bakım girişimidir. Bununla birlikte, masal okuma temelli yapılandırılmış uygulamaların AS üretimi üzerindeki etkisini inceleyen çalışmalar sınırlıdır. Bu olgu sunumunun amacı, YYBÜ’de izlenen prematüre bir bebeğin annesine uygulanan masal okuma temelli etkileşimsel bakım girişiminin AS üretimi üzerindeki etkisini değerlendirmektir.

2. OLGU SUNUMU

Bebeğe ait bilgiler: 27.07.2025 tarihinde 26 4/7gebelik haftasında, 1030 gram (gr) ağırlığında sezaryen ile doğan erkek bebek, prematüre ve Respiratuar Distres Sendromu tanıları ile YYBÜ’ne yatışı yapılmıştır. İlk müdahaleleri yapılan bebek surfaktan uygulaması yapılarak invazif mekanik ventilasyona alınmış tedavisine başlanmıştır. Solunum desteğini yatışının 76. gününde non-invazif mekanik ventilasyon şeklinde almıştır. Bebek 19.12.2025 tarihinde taburcu olmuştur.

Anneye Ait Bilgiler: Annenin yaşı:31

Olgumuz Annenin altıncı gebelikten 1. yaşayan (IVF gebelik) olarak dünyaya gelmiş. Abortus/ölü doğum: 4 tane düşük, bir tane evde ölü doğum yapmış.

Veri Toplama araçları: 1. Masal kitabının adı: “Masal Masal Üstüne 1 / Bir Varmış Bir Yokmuş, İki İp Atlamış” (9). 2.Süt pompası: marka modeli (Lansinoh/ Şarj Edilebilir Çiftli Elektrikli Göğüs Pompası)

Olgu, bir üniversite hastanesinin YYBÜ’de takip edilen prematüre bebek ve annesini kapsamaktadır. Annenin bebeğinin yatışının 79. Gününde (13.10.2026) anne, sütünün hemen hemen hiç gelmediğini ve çok endişeli olduğunu ifade etmiştir. Okuma yazması olan anneye yapılacak olan uygulama anlatılmış ve kendisinden yazılı onam alınarak uygulamaya başlanmıştır. Anneye kliniğin rutin uygulaması kapsamında standart emzirme danışmanlığı kapsamında doğru emzirme pozisyonu, etkili kavrama ve süt sağma yöntemlerine ilişkin eğitim verilmiştir. Ayrıca yoğun bakıma giriş çıkış kuralları ve standart hijyen kuralları konusunda bilgilendirilme yapılmıştır.

Anneden uygulaması öncesi yedi gün boyunca sütünü sağması ve her zaman yaptığı günlük rutinlerine (uyku, beslenme, aktivite) devam etmesi istenmiştir. Günlük rutinde bebeğini her gün görmeye devam etmiştir (Resim 1. Uygulama öncesi ilk sağılan süt).

Resim 1. Uygulama öncesi ilk sağılan süt (1.gün)

Masal okuma uygulamasına ise yine süt sağma işlemi masal uygulaması sonrası yedi gün boyunca devam edilmiştir.

Uygulama süresince, annenin okumaktan keyif alabileceği, yakın temas yoluyla ebeveyn-bebek bağının güçlendirilmesini destekleyebilecek bir kitap seçmesi istendi. Masal kitabının ana konuları; “Arkadaşlık, sevgi, saygı, paylaşma, özgürlük, adalet, merhamet, alçakgönüllülük, yaratıcılık, hayal gücü, akıl yürütme, doğa sevgisi, geri dönüşüm, çevre duyarlılığı” vb. konuları kapsayacak şekildedir. Masal kitabı konusunda seçimi kendisi yapmak isteyen annenin isteği endişelerinin azalması ve bebeğiyle etkileşiminin artmasına araç olabilme ihtimali sebebiyle kabul edilmiştir.

Anneden kitap okuma uygulamasını, bebeğinin işitsel uyarıcılarla rahatlamasını destekleyen, sakin, melodik bir ses tonuyla yapması istendi. Anneye günde bir kez, her seansta bebeğiyle ten tene temas ve masal okuma uygulaması dahil toplam geçen süre 25-30 dakika olacak şekilde bebeğiyle etkileşmesi istenmiştir. Araştırmacı tarafından Annenin bebeğiyle kavuşturulduktan sonra bebeğine masal okuduğu izole süre ~ 10 dakikadır (10). (Resim 2. Kitap okuma sırasında ebeveyn bebek etkileşimi amaçlı kanguru bakımı yapan anne) Toplam on dört gün süresince annenin gündüz saatlerinde ziyarete gelmesi planlanmış ve süt sağımının ziyaret sonrasında yapılması sağlanmıştır. Veri toplama sürecinde standardizasyonu sağlamak amacıyla, masal okuma girişimi öncesi ve sonrası tüm ölçümler ziyaret sonrasında gerçekleştirilmiştir. Bebek ve annesi bu kapsamda izlenmiş ve AS miktarları günlük olarak emzirme danışmanı ebe olan araştırmacı tarafından kayıt altına alınmıştır (Tablo1.; Tablo 2.).

Resim 2. Kitap okuma sırasında ebeveyn bebek etkileşimi amaçlı kanguru bakımı yapan anne

Tablo 1. Tablo 1. Uygulama öncesi annenin tek seferde sağdığı ortalama süt miktarı (gün)

1.Gün	~0.5 cc x 8
2.Gün	~0.5 cc x 8
3.Gün	~0.5 cc x 8
4.Gün	~1cc x 8
5.Gün	~1cc x 8
6.Gün	~1-2 cc x 8
7.Gün	~1-2cc x 8

Tablo 2. Uygulama sonrası annenin tek seferde sağdığı ortalama süt miktarı (gün)

1.Gün	~1-2 cc x 8
2.Gün	~2 cc x 8
3.Gün	~2,5 cc x 8
4.Gün	~5 cc x 8
5.Gün	~6 cc x 8
6.Gün	~6 cc x 8
7.Gün	~10 cc x 8

Uygulama süresi boyunca bebeğin apne, bradikardi, satürasyon düşüklüğü, gastrik distansiyonu şeklindeki klinik bulguları göz önünde bulundurulmuş ve bebekte herhangi bir olumsuz durum yaşanmamıştır. Bebek işitme testinden bilateral olarak geçmiştir.

Tüm uygulama boyunca bebeğin beslenme şekli: orogastrik sonda ile total enteral beslenme (prematüre formül mama+A.S güçlendirici ile güçlendirilmiş AS).

Masal okuma öncesi 1. günde bebeğin ağırlığı (BA): 2710 gr

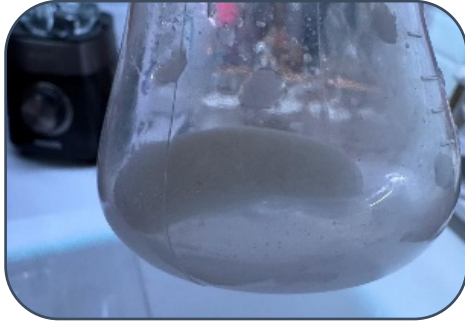
Masal okuma 1. gününde BA: 2815 gr

Uygulamanın bittiği 7. günde BA: 2920 gr

Uygulama öncesi annenin tek seferde sağdığı ortalama süt miktarı cc x 8 kez /gün olarak verilmiştir (Tablo 1.).

Masal okuma girişiminin başlamasından sonra süt miktarında kademeli bir artış gözlenmiş, uygulama günlerinde annenin tek seferde sağdığı ortalama süt miktarı cc x 8 kez /gün olarak verilmiştir (Tablo 2.; Resim 3. Uygulama sonrası sağılan ilk süt; Resim 4. Uygulama sonrası sağılan son süt miktarı). Annenin süt miktarı, günlük süt üretimini standardize bir şekilde sunabilmek amacıyla klinik uygulamada rutin olarak önerilen günlük sağım sıklığı (yaklaşık 8 kez/gün) temel alınarak değerlendirilmiştir.

Annenin öz-bildirimine dayalı stres ve duygusal durum gözlemleri her geçen gün annenin bebeğinin yanında kalma isteği artmış ve artan süt miktarından dolayı oldukça memnun olduğunu ifade etmiştir.

Resim 3. Uygulama sonrası sağılan ilk süt (1. gün)

Resim 4. Uygulama sonrası sağılan son süt miktarı (7.gün)

3. TARTIŞMA

Yenidoğan Yoğun Bakım Üniteleri, prematüre bebekler ve ebeveynleri için fizyolojik ve psikolojik açıdan stresli ortamlardır. Bununla beraber prematüre bebekler gelişimsel sorunlarla birlikte ebeveyn ile bağlanma sorunları riski ile karşı karşıyayken, ebeveynleri suçluluk, keder ve travma sonrası stress bozukluğu gibi ruhsal durumlarla karşı karşıya kalmaktadır (11). Bu çalışmada, annenin bebeğine masal okuması gibi non-farmakolojik ve düşük maliyetli bir müdahalenin, hem bebeğin beslenme başarısını hem de annenin laktasyon sürecini desteklediği görülmüştür.

Çalışmamızda annelerin bebeklerine masal okuması, bebek için işitsel uyaran oluşturarak bebeğin stabilize olmasını desteklemiştir. Literatürle uyumlu olarak, anne sesinin bebeklerde otonomik dengeyi sağladığı görülmektedir (7). Bu stabilizasyon, bebeğin beslenme için gerekli olan enerjiyi korumasına ve beslenme hazırlık puanlarının artmasına olanak tanımaktadır. Bir çalışmada, çalışmayı destekler nitelikte, oral beslenmeden önce anne tarafından kitap okunması, oral alımda %7,1 ve oral alıma hazıroşluk puanlarında %71’lik bir artış sağladığı sonucuna ulaşılmıştır (12).

Bu çalışmada masal okuma eyleminin annenin öz-bildirimine dayalı stres ve duygusal durum gözlemlerinde her geçen gün annenin bebeğinin yanında kalma isteği artmış olması ve anne sütü miktarının artmış olmasından duyduğu memnuniyet çok kıymetlidir. YYBÜ’nin stresli ortamında prematüre bebekleriyle konuşan annelerde hormonal dengede değişiklikler olduğu ve anne sesinin dokunsal uyarımla ilişkilendirilmesi durumunda tükürükteki oksitosin konsantrasyonunda belirgin bir artış olduğu bildirilmiştir (13). Bulgularımız, bebeğine masal okuyan annelerin kaygı düzeylerinin azaldığını ve oksitosin (OXT) seviyelerinin arttığını desteklemektedir. Filippa ve ark. (2023) tarafından yapılan çalışmada, annenin bebeğiyle konuşmasının veya ona şarkı söylemesinin OXT seviyelerini artırırken kaygıyı azalttığı bildirilmiştir (14). Benzer şekilde bir sistematik derlemede yapılan bu müdahalelerin anne

kaygısı, depresif belirtiler ve annenin başa çıkma yöntemleri üzerinde ise olumlu etkisinin olduğu gösterilmiştir (15). Bu doğrultuda anneye masal okutulması; ebeveyn–bebek etkileşimini güçlendiren, annenin stresini azaltan ve laktasyonu dolaylı olarak destekleyen bir girişim olarak değerlendirilmiştir.

Prematüre bebeği YYBÜ’de yatan annelerde süt üretiminin desteklenmesi çok yönlü yaklaşımlar gerektirmektedir. Çalışmamızda annenin bebeğiyle ten tene teması ve masal okuması sağlanmıştır. Çalışmamızı destekler nitelikte yapılan bir meta analiz çalışmasında sezaryen doğumdan sonra ten tene temasın sağlık hizmeti süresince emzirme oranlarını ve sadece anne sütüyle beslenme oranlarını iyileştirdiği görülmüştür (16). Bu olguda uygulanan masal okuma girişimi, annenin duygusal iyilik halini desteklemiş ve AS miktarında artışla sonuçlanmıştır. Bu türde uygulamalar düşük maliyetli, kolay uygulanabilir ve aile merkezli bir girişim olarak AS üretimini destekleyebilir. Yenidoğan hemşireleri, laktasyon desteği programlarına ebeveyn–bebek etkileşimini güçlendiren uygulamaları entegre edebilir.

Bu uygulama tek bir olguya dayanmaktadır ve sonuçların genellenebilirliği sınırlıdır. AS artışında eş zamanlı uygulanan diğer laktasyon desteklerinin etkisi tam olarak dışlanamamıştır (annenin beslenmesi vs.) Anneye ait stres, anksiyete veya memnuniyet düzeylerinin annenin öz-bildirimine dayalı gözlemler aktarılmış olup bir ölçek ile değerlendirilmemiş olması, bebeğin beslenme başarısının, stress ve konfor düzeyinin değerlendirilmesinde ölçek ile değerlendirilmeyip gözlemsel değerlendirme yapılması çalışmanın sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Gelecekte daha geniş örneklemli randomize kontrollü çalışmalarla bu tür girişimlerin etkinliği değerlendirilebilir ve bu tür psikometrik ölçümler araştırmalara eklenerek önemli katkı sağlayabilir.

Teşekkür

Bu olgu için bilgilendirilmiş onam veren ve bilimsel amaçla paylaşılmasına izin veren bebeğin ebeveynlerine teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Victora, C. G., Bahl, R., Barros, A. J., França, G. V., Horton, S., Krasevec, J., et al. (2016). Breastfeeding in the 21st century: Epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. *The Lancet*, 387(10017), 475–490. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(15\)01024-7](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(15)01024-7).
2. World Health Organization. WHO recommendations for care of the preterm or low-birth-weight infant 2022. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/363697/9789240058262-eng.pdf> (Erişim Tarihi: 08.02.2026).
3. Spinelli, M., Frigerio, A., Montali, L., Fasolo, M., Spada, M. S., Mangili, G. (2016). “I still have difficulties feeling like a mother”: The transition to motherhood of preterm infants mothers. *Psychology & Health*, 31(2), 184–204. <https://doi.org/10.1080/08870446.2015.1088015>.
4. Uvnäs-Moberg, K., Handlin, L., Petersson, M. (2015). Self-soothing behaviors with particular reference to oxytocin release induced by non-noxious sensory stimulation. *Frontiers in Psychology*, (5), 1-16. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.603806>.
5. Davidson, J. E., Aslakson, R. A., Long, A. C., Puntillo, K.A., Kross, E.K., Hart, J. et al.

- (2017). Guidelines for family-centered care in the neonatal, pediatric, and adult ICU. *Critical Care Medicine*, 45(1), 103–128. doi: 10.1097/CCM.0000000000002169.
6. Boucher, C. A., Brazal, P. M., Graham-Certosini, C., Carnaghan-Sherrard, K., Feeley, N. (2020). Mothers' breastfeeding experiences in the NICU. *Neonatal Netw.* 30(1), 21–8. doi: 10.1891/0730-0832.30.1.21. PMID: 21317094.
 7. Williamson, S., McGrath, J.M. (2019). What are the effects of the maternal voice on preterm infants in the NICU? *Adv Neonatal Care*.19(4). 294-310. doi: 10.1097/ANC.0000000000000578. PMID: 31335378.
 8. Meier, P. P., Johnson, T. J., Patel, A. L., Rossman, B. (2017). Evidence-based methods that promote human milk feeding of preterm infants. *Clinics in Perinatology*, 44(1), 1–22. <https://doi.org/10.1016/j.clp.2016.11.005>.
 9. Özdem, F. (2024). Masal masal üstüne 1: Bir varmış bir yokmuş, iki ip atlamış. Yapı Kredi Yayınları.
 10. Travis, K. E., Scala, M., Marchman, V. A., Wu, H., Dodson, C. K., Bruckert, L., et al. (2025). Listening to mom in the neonatal intensive care unit: a randomized trial of increased maternal speech exposure on white matter connectivity in infants born preterm. *Frontiers in Human Neuroscience*, 19, 1673471. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2025.1673471>.
 11. Ruiz, N., Piskernik, B., Witting, A., Fuiko, R., Ahnert, L. (2018). Parent-child attachment in children born preterm and at term: a multigroup analysis. *PLoS One*, 13(8), 1-14. doi: 10.1371/journal.pone.0202972 PMID: 30161170.
 12. Chhikara, A., Hagadorn, J.I., Lainwala, S. (2023). Effect of maternal voice on proportion of oral feeding in preterm infants. *J Perinatol.* 43(1), 68-73. doi: 10.1038/s41372-022-01493-4. PMID: 35982244.
 13. Hirschel, J., Carlhan-Ledermann, A., Ferraz, C., Brand, L.A., Filippa, M., Gentaz, E., et al. (2023). Maternal Voice and Tactile Stimulation Modulate Oxytocin in Mothers of Hospitalized Preterm Infants: A Randomized Crossover Trial. *Children (Basel)*. 10(9):1469. doi: 10.3390/children10091469. PMID: 37761430; PMCID: PMC10528509.
 14. Filippa, M., Panza, C., Ferrari, F., Frassoldati, R., Kuhn, P., Balduzzi, S., et al. (2017). Systematic review of maternal voice interventions demonstrates increased stability in preterm infants. *Acta Paediatrica*, 106(8), 1220-1229. <https://doi.org/10.1111/apa.13832>.
 15. Zhang, X., Kurtz, M., Lee, S.Y., Liu, H. (2021). Early intervention for preterm infants and their mothers: A systematic review. *J Perinat Neonatal Nurs.* 35(4), 69-E82. doi: 10.1097/JPN.0000000000000065. PMID: 25408293.